

SOBIESCIANA.

H Y M N

na cześć króla Jana Sobieskiego.

Gdy już w trzecim piśmie polskiem znajduję powtórzoną wiadomość o hymnie na cześć króla Jana Sobieskiego, który przed kilku dniami pierwsza podała *Gazeta Krakowska* w Nrze 68, potem odrukowano to w *Czasie* w Nrze 70, a następnie w *Dzienniku Poznańskim* w Nrze 70, poczytuję sobie za obowiązek dodać uzupełnienia autentyczne, dotyczące rzeczzonego hymnu.

Niesłychany i niewypowiedziany zapał, jaki ogarnął świat cały na wieść o zwyciężeniu tureckich pod Wiedniem zastępów w r. 1683, najbardziej zmanifestował się w Rzymie, na chwałę króla polskiego, a na potępienie przeciwnej polityki króla francuskiego. Z tego więc tytułu niezliczone uwielbienia przez usta mowców i poetów,

7661 INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA

00 330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72

Tel. 26-68-63

<http://rcin.org.pl>

wyglaszane na cześć Jana Sobieskiego wielce były na czasie, moc też ich wielka znajduje się już to w drukach ulotnych, już w rękopisach współczesnych. Do takich należał i hymn na cześć króla-bohatera, ułożony przez niewiadomego autora, który w zapale i uwielbieniu z jednej strony, przerabia znany kościelny hymn św. Ambrożego: *Te Deum laudamus* na pochwałę króla polskiego i znowu tenżesam hymn trawestuje na potępienie polityki króla Ludwika XIV.

W r. 1859 audytor Roty św. kongregacyi rzymskiej monsignor Franciszek Nardi, przeglądając archiwum do tejże kongregacyi należące, odnalazłszy pomienione hymny, udzielił takowe w odpisie p. Władysławowi Kulczyckiemu, a ten hymny rzeczzone przesłał jednocześnie do *Gazety Warszawskiej* i do *Przeglądu Poznańskiego* (1860. XXX. str. 71).

Ponieważ w podanych wyżej pismach: *Gazecie Krakowskiej*, *Czasie* i *Dzienniku Poznańskim* zamieszczona jest część tylko rzeczzonego hymnu, dajemy tu w dosłownem tłumaczeniu polskiem oba wspomniane całkowite hymny, zastrzegając się wszelako przeciw niewłaściwym porównaniom, jakich do swych pochwał dla króla Sobieskiego, a dla potępienia króla Ludwika XIV użył autor.

Pierwszy z tych hymnów tak brzmi w polskiem tłumaczeniu:

Ciebie Polaka chwalimy, Ciebie mężnym wyznawamy,
Tobie wiecznemu rycerzowi wszystek Kościół cześć
oddawa.

Tobie wszyscy Chrystusowi wierni, Tobie Wenecyjanie
i Italskie mocarstwa;

Tobie Papież i Cesarz nieustającym głosem śpiewają:
Dzielny, dzielny, dzielny Król Polski!

Pełne są niebiosa i ziemia wielości męstwa Twego.
Ciebie chór Elektorów Cesarstwa, Ciebie chwalebny
poczet bojowników,

Ciebie kościelne wojsko wysławia,

Ciebie po wszystkich świecie obrońcą swoim święty
wyznawa Kościół:

Ojca niezmiernego męstwa,

Czcigodnego prawdziwego Syna Twego;

Także świętą pomoc Twoją.

Tyś jest król chwała katolików,

Tyś jest zawsze Cesarza pomocnik,

Ty dla zbawienia Wiednia nie uląkłeś się niebez-
pieczeństw śmierci.

Ty skruszywszy żądło Turków, otworzyłeś bramy
radości;

Ty na prawicy cesarskiej siedzisz w wyzwolonym
grodzie;

Wierzymy temu, iż jako sędzia Turków ścigać ich
będziesz;

Przeto cię błagamy: podejm się pomsty i ścigaj ich
aż do końca.

Racz nas ze świętymi w pokoju wiecznym policzyć;
Zbawże lud katolicki i złorzecz francuzkim gniewom,
I odstęp ich i uciskaj je aż na wieki.

Na każdy dzień błogosławimy Cię;
I chwalimy imię Polski na czas wieczny i na wieki
wieków:

Racze nas tego czasu od napadów francuskich i tu-
reckich uchronić.

Zmiłuj się nad nami mocny Królu! zmiłuj się nad
nami.

Niech się wślawi pomsta nasza nad Francuzem i nad
Turkiem: gdyż w Tobie nadzieję pokła-
damy.

W Tobie zawsze nadzieję naszą pokładaliśmy; nie
dajże nas na wieczne pohańbienie.

A drugi hymn potępiający Ludwika XIV tak był ułożony :

Ciebie Ludwika potępiamy, ciebie kacerzem nazywamy.

Tobą ojcem błędów wszystek Kościół się brzydzi.
Tobie wszyscy aniołowie, tobie duchowni i świeccy
nieustającym głosem śpiewają :

Szatan, szatan, szatan, rokoszanin przeciw Papieżowi
i Bogu Zastępów,

Pełne są niebiosa i ziemia szkaradnego kacerstwa
twego.

Ciebie lubieżny chór odstępców,
Ciebie obrzydły poczet obłudników,
Ciebie pokalane wojsko wszeteczników wysławia,
Ciebie po wszystkim świecie Święty wykлина Kościół:
Ojca niezmiernej złości,
Truciznę wiary i niegodziwego doradcę,
Także fałszywego twego ducha, który wszystkich
omamia.

Tyś jest król bezbożnej sekty;

Tyś jest przeklęty syn ojca diabła;

Ty dla zgubienia wiernych ludzi nie wzdrygnąłeś
się wyłamać z pod papieżkiej władzy;

Ty odrzuciwszy wiary podstawę, otworzyłeś sobie
bramy piekielne.

Ty na prawicy Lucypera siedzisz;

Sądzony będziesz i skazany na ogień wieczny.

Przeto cię błagamy: ratuj Francuzów twoich, których zgubiłeś zlemi prawami (*quos perniciosis legibus perdidisti*).

Racz ich nie męczyć w wiecznym potępieńców ogniu; Zbawże lud twój Ludwiku i przeklnij własną bezbożność.

Zawróć ich i nie depe ich na wieki.

Na każdy dzień złorzeczymy tobie (*Per singulos dies maledicimus te*);

I potępiamy kacerstwo twoje na czas wieczny i na wieki wieków.

Raczże Ludwiku jak najrychlej grzechu twego pożałować,

Zmiłuj się nad sobą Ludwiku, zmiłuj się nad sobą. Taką miarą niech się wsławi sprawiedliwość Boża nad tobą i nad twoimi, gdyż takeśmy o tobie tuszyli.

Jeśli położym nadzieję naszą w Ludwiku, będziemy dani na wieczne pohańbienie.

Otóż każdy, komu znany jest hymn kościelny *Ciebie Boga chwalimy*, łatwo dostrzeże, jak autor wiernie zastósował się w pomysłach swych do tej wspaniałej pieśni. Czy właściwie, szczęśliwie i odpowiednio, sąd zostawiam Czytelnikom; mnie wydaje się niestósowne — a jeśli o tem podaję wiadomość, to tylko ze względów historycznych i literackich.

Hymn rzezonny w języku łacińskim wydrukowany jest także w broszurze niemieckiej, której tytuł: *Die Ausgelegte und Erklärte Ottomanische Standarte: Auslegung der Arabischen wörter, welche in der Hauptstandarte die durch Ihr Königl. Majestät Johann d. III, etc. etc., Salzburg, 1683. Porównaj katalog Auera Verzeichniss, XXIV N. 8272.*

X. Polkowski.

F
7661